

Rimska republika (509.-27.prije Krista)

Rim je u početku imao kraljeve (točnije 7 kralja).

Zadnja 3 kralja su bila etrurskog porijekla, jer su Etruci u to vrijeme osvojili Rim.

Nakon što su Rimljani potjerali Etrurce iz Rima i pokrajne Lacij, promjenili su državno uređenje.

Vlast: Vlast u Rimu više nije bila u rukama jednog čovjeka (kralja), već skupine ljudi (Senata)

Državno uređenje: Rim više nije bila kraljevina, već republika.

Res-publica (javna stvar) - javno se biraju oni koji vladaju Rimom.

Aristokratska republika - državom vlada Aristokracija

Državni službenici - obnašali su posao besplatno
- samo najimućniji Rimljani su mogli raditi besplatno

Senat - skupina državnih službenika koji su obnašali vlast u Rimu

Senatori - članovi senata
- slobodno su birani na određeno vrijeme
- samo Patriciji su mogli biti Konzuli

Konzuli - bilo ih je dvoje - članovi Senata
- vlast su obnašali godinu dana
- bili su predsjednici sjednica Senata
- brinuli su se za provođenje Senatskih zaključaka
- tijekom rata su zapovijedali vojskom

Plebejci - željeli sudjelovati u radu Senata.
- željeli su ista politička prava kao i Patriciji.

Poč. 5. st. p.K. - Plebejci ulaze u Senat kao Pučki Tribuni.

Pučki Tribuni - bilo ih je dvoje u Senatu
- birani su na godinu dana
- samo narodna skupština ih je mogla smijeniti ili pozvati na odgovornost
- u Senatu su štitili prava Plebejaca
- nazočili su sjednicama Senata
- imali su pravo uložiti Veto (Zabranu)

Veto - Plebejci su mogli u Senatu Vetom zabraniti neku odluku štetnu za Plebejce.

- svatko je mogavo vidjeti na osnovu čega mu se sudi

Plebejcima se dalje povećavaju prava,
te dobivaju pravo biti birani za konzule,
te sudjelovati u ostalim visokim državnim službama

Rat za neovisnost (1775. – 1783.)

Naseljavanje Sjeverne Amerike započelo je u 16. stoljeću. Najprije su je naseljavali Španjolci, a potom Francuzi i Englezi. Doseljenici su se sukobljavali s Indijancima, ali i međusobno. Englezi su postupno potisnuli Španjolce i Francuze.

Prema predaji prvo englesko naselje – koloniju Plymouth osnovali su puritanci (vjerski protivnici engleske službene crkve). Oni su 1620. godine doplovili na brodu Mayflower (Mejflower).

Na istočnoj obali Sjeverne Amerike Englezi su osnovali 13 kolonija (13 je pruga na današnjoj američkoj zastavi). Tijekom 18. stoljeća Englezi vode ratove u Europi. Zbog toga se ispraznila državna blagajna.

Engleski kralj zbog toga nameće nove poreze. Amerikanci odbijaju kupovati englesku robu zbog nametnutih poreza. Amerikanci žele postići gospodarsku neovisnost od Engleske.

Englezi su morali opozvati neke od poreza. Ostao je porez na čaj. Amerikanci odbijaju kupovati engleski čaj. U Bostonu je zamaskirana grupa izbacila čaj iz engleskog broda u more. Taj događaj prozvan je Bostonska čajanka.

Predstavnici 13 kolonija dogovorili su zajedničko djelovanje protiv Engleza na Prvom kontinentalnom kongresu u Philadelphiji 1774.

Rat je započeo bitkom kod Lexingtona.

Ujedinjenom američkom vojskom zapovijedao je general George Washington.

On je 1777. god. izvojevao odlučujuću pobjedu kod Saratoge

Na stranu Amerikanca u rat su se uključili Francuzi i Španjolci. Konačnu pobjedu postigli su kod Yorktowna 1781. 1783. zaključen je mirovni sporazum u dvorcu Versailles (Versaj) u Francuskoj po kome se Engleska odrekla posjeda u Sjevernoj Americi i priznala SAD.

Autor je Deklaracije Thomas Jefferson, kasnije američki predsjednik.

U njoj se poziva na prirodno pravo i pravo od Stvoritelja da svaki narod i pojedinac treba biti nezavisan i ravnopravan. Prema Ustavu Sjedinjene Američke države (SAD) postale **republika**.

Organizirane su kao savezna država (federacija) u kojoj svaka država ima svoju upravu.

Predsjednik ima izvršnu i vrhovnu vlast, a zakonodavnu Kongres (parlament).

Izborni pravo nisu imali siromašni, žene i crnci. Ropstvo je ozakonjeno.

Današnji ustav SAD-a temelji se na ovom Ustavu, naravno, uz određene izmjene.

Američki Ustav bio je prvi ustav uopće. A što je ustav?

Ustav je najviši, temeljni zakon države iz kojeg se izvode drugi zakoni. Njime se određuje ustroj državne vlasti ali i opća prava. I Republika Hrvatska ima svoj Ustav.